

RECURSOS NATURALS: L'aigua

Tot just després d'obrir una aixeta, tenim a la nostra disposició un generós raig d'aigua, i podem sentir l'aigua fresca com s'escorre per les mans o escoltar el so de l'aigua com s'escapa fugissera per les canonades o fer una bona neteja dental. Però, quan arriba el moment de tancar l'aixeta? Aquest acte depèn en gran part del grau de consciència de cada persona en les accions que realitza. Si hi ha algú que està segur que disposar d'aigua és una qüestió de màgia, no cal que s'afanyi a tancar l'aixeta per poder continuar gaudint d'un privilegi tan gran. Ara bé, si som conscients que darrera l'aixeta hi ha unes grans infraestructures de captació d'aigua i, encara més enllà, uns sistemes naturals que en depenen, vetllarem perquè no se'n malgasti gens.

recorda que...

- L'aigua és un recurs natural molt valuós, escàs i vulnerable.
- Una conca hidrogràfica és una àrea de terreny que recull i drena les aigües d'un riu i de tots els seus afluents des del seu naixement fins a la seva desembocadura.
- Els aqüífers són formacions geològiques del subsòl en les quals s'emmagatzemen i circulen les aigües subterrànies, tot aprofitant la porositat i les fissures de les roques.

aquest mes coneixeràs...

- Els usos dels recursos hídrics en les diferents activitats humanes.
- Els impactes de la sobreexplotació dels recursos hídrics.
- La degradació dels sistemes aquàtics generada per l'abocament de les aigües residuals.
- Mesures d'estalvi i de gestió sostenible de l'aigua.
- Instruments per millorar l'eficiència de l'aigua en el seu ús final.

L'aigua és vida. Penses que es tracta d'una afirmació atrevida? T'has plantejat alguna vegada per què el planeta Terra també és anomenat el planeta blau? Saps que el 70% del nostre cos està format per aigua?

L'aigua és un recurs imprescindible per a la majoria de les activitats humanes com l'agricultura, la indústria i el consum domèstic. El lleure i el turisme també són activitats que necessiten grans quantitats d'aigua. L'ús irracional d'aquest valuós recurs modifica el cicle natural de l'aigua. Es redueix la disponibilitat a causa de l'excés de consum, i es degrada la seva qualitat, ja que els sistemes aquàtics esdevenen també els receptors de la contaminació que generen les mateixes activitats humanes que la utilitzen com a recurs.

Els recursos hídrics són recursos naturals potencialment renovables, és a dir, són recursos que no s'exhaureixen sempre que el seu ritme d'explotació no superi la seva capacitat de renovació.

Els impactes del consum excessiu d'aigua i del posterior abocament de les aigües residuals sobre els sistemes naturals són diversos: la construcció d'embassaments i les infraestructures de canalització i desviament dels rius modifiquen el paisatge i alteren el funcionament natural del riu i les espècies que hi viuen; l'excés de consum de les aigües superficials i subterrànies disminueix la seva disponibilitat; la impermeabilització i urbanització de grans superfícies impedeix la filtració de l'aigua en el sòl i la recàrrega dels aqüífers, entre d'altres. La sobreexplotació, l'ús de pesticides i fertilitzants químics i l'abocament d'aigües residuals industrials i domèstiques als ecosistemes aquàtics són algunes causes de degradació i contaminació d'aquest recurs tan imprescindible.

Una gestió correcta de l'aigua en pot garantir la disponibilitat i la qualitat; per això cal reduir-ne el consum, evitar l'ús de productes químics, incorporar sistemes de reutilització, regeneració i depuració de les aigües i preservar els ecosistemes en el seu estat natural.

ACTIVITAT: l'aigua

Les ecoauditories són un procés participatiu que involucra tota la comunitat escolar tant per a la realització de l'estudi ambiental inicial, com per a la resolució de les problemàtiques ambientals detectades.

Pots trobar més informació a:

Amb l'aigua al coll.
Barcelona: Servei de Medi Ambient. Diputació de Barcelona, 1997.

L'aigua. Informació bàsica i recursos educatius.
Monografies d'educació ambiental núm. 2. Sèrie Documentació. Illes Balears: D17 edició. SCEA-SBEA, 1999.

Joc educatiu *Hidricus*.
Barcelona: Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya i Societat General d'Aigües de Barcelona (AGBAR), 1998.

DIPUTACIÓ DE BARCELONA. ÀREA DE MEDI AMBIENT. "Clar com l'aigua?" *Revista Sostenible*. [Barcelona] Núm.2, (juliol, agost, setembre 1998).

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE MEDI AMBIENT. "Aigua: gestionar l'escassetat". *Revista Medi Ambient. Tecnologia i Cultura*. [Barcelona] Núm.25, (desembre 1999).

Agència Catalana de l'Aigua:
<www.gencat.es/aca>

Les ecoauditories escolars són una eina que serveix per analitzar i avaluar l'impacte que causen sobre el medi ambient les diferents activitats que tenen lloc en el centre educatiu.

Algun dels aspectes que s'analitzen són: quanta aigua es consumeix, quants residus es generen, quanta energia es gasta, entre d'altres. Una vegada s'han identificat els impactes ambientals de les activitats que es desenvolupen a l'escola, es proposen accions per tal de reduir-ne la contaminació, estalviar aigua i energia i, en resum, millorar els efectes ambientals del centre.

L'objectiu de les ecoauditories és la realització d'accions que permetin millorar la relació amb el medi ambient tant des del punt de vista del funcionament de l'escola, com de les actituds i comportaments de les persones que en formen part.

Els àmbits de treball en una ecoauditoria escolar poden ser diversos: per exemple, els residus, l'aigua, la il·luminació, el soroll, el transport, els espais, els productes químics i les substàncies perilloses, i els electrodomèstics, entre d'altres.

Us proposem que realitzeu una ecoauditoria escolar sobre l'aigua per tal de conèixer la incidència ambiental de les vostres accions individuals i col·lectives i, més concretament, les del centre escolar i de les activitats que s'hi desenvolupen.

El passos que podeu seguir són els següents:

1. Acordeu entre tota la classe els objectius generals del vostre estudi. Podeu presentar la vostra iniciativa al consell escolar del centre.
2. Per a la investigació i l'anàlisi del usos de l'aigua, el consum i la destinació final, podeu utilitzar diversos instruments com les enquestes, l'anàlisi de les factures de l'aigua, l'observació de l'estat de les aixetes, dutxes i cisternes del vàter, etc.
3. Poseu en comú els resultats de les investigacions de cada grup i decidiu entre tots quins objectius us plantegeu de millorar la gestió de l'aigua del vostre centre.
4. Definiu accions concretes per assolir els objectius de millora.
5. Realitzeu les accions plantejades.
6. Per tal d'avaluar els resultats podeu tornar a realitzar les enquestes inicials i comparar-ne els resultats. També podeu comparar les factures sobre el consum d'aigua d'abans i després de realitzar l'acció, etc.
7. Informeu sobre els resultats obtinguts a tota l'escola.

Per reflexionar...

Litres d'aigua que fem servir cada vegada que:

Ens rentem les mans:
2-18 litres

Ens rentem les dents:
2-12 litres

Emplenem la banyera:
150-200 litres

Ens dutxem:
20-80 litres

Fem una rentadora:
60-90 litres

Utilitzem el rentavaixelles:
18-30 litres

Rentem els plats a mà:
15 litres

Buidem el dipòsit del vàter:
6-10 litres

A la cuina i per beure:
10 litres

Rentem el cotxe:
400 litres

Reguem la gespa del jardí:
400 litres/100 m²

Fitxes de l'Aigua. Barcelona: Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya i Societat General d'Aigües de Barcelona (AGBAR), 1999.